

Táncművészek

Minden mozog. Éppen tegnap mesélte egy színház-csináló ember: milyen érdekes, hogy a változó világ változó mozgásművészetében most azoknak az országoknak a szabad (nem hivatásos) truppjai tudnak újat, amelyeket úgy is nevezünk: volt szocialista. Arra gondoltam, ez nem véletlen. Ami történik – hogy az egykori Nyugaton virágzó mozgásszínházi művészet legérdekesebb produktumai immár más földrajzi helyeken, az egykori Keleten születnek –, hasonlít a mindannyiunk által ismert gesztushoz: mihelyt kijutunk egy tönkretett városból, az első „szép helyen” (hegyen-völgyben-zöldeerdőben) – nyújtózkodunk. Úgy mondjuk, szabadabban lélegzünk.

A tánc, ha művészet: a szabadság kifejezése. Ezért is „érthető” mindenütt, mindenkinek. Embernek való. Mint a zene. És ezért is nehéz szavakkal illetni.

Mint sok egyéb emberi dolognak, a táncművészetnek is van világnapja, ma, amikor mégiscsak megpróbálunk szavakkal férfközni... Mihez is? Közhely, hogy Művészet (nagybetűs) – nincsen. Művészek vannak, akik táncolnak. S vannak, akik látják őket táncolni. És pontosan annyi mű van, ahányfélék vagyunk, táncosok és nézők. Hiszen nem egyformán látunk, nem egyformán érzékelünk és nem egyformán érzünk. Itt aztán nincs a helyén a szó: ismerem. Ki merné mondani? Annál inkább azt, hogy: érzem, értem. Elemi önzéseink egyetemesekek. Az élmény, ami csak a miénk – mindannyiunké.

Picassónak van egy rajza, az a címe: Kiskakas. Nézegetjük. „Micsoda felfűjódott hólyag! Nevetséges.” – mondja az egyik; „Félelmetes, gonosz, sátáni!” – így a másik; „Nem is hasonlít egy kakasra.” – szól a harmadik. Nevetünk.

Ez a helyzet. Vagyis: legalább egy ilyen világnapon mondjuk meg, milyen szerencsénk van, hogy vannak közöttünk művészek. Akik annyiféle kiskakast tudnak rajzolni, ahányan vagyunk. És minden alkalommal, amikor – mert éppen táncművészek – megkísértik a szabadságot, meggyőtrik érte (magukért és értünk) testüket-lelküket. Így élünk.

S. E.

Németh László-ülésszak

A Németh László Társaság, a Tisztatáj szerkesztősége, a JATE II. sz. magyar irodalomtörténeti tanszéke és a Szeged városi önkormányzat Németh László regényei a mai megközelítések tükrében címmel ma délelőtt 10 óráutól ülésszakot

rendez a városháza dísztermében.

Az előadók: *Sándor Iván* tró, *Domokos Mátyás*, *Füzi László*, *Bodnár György*, *Görömböi András*, *Dérczy Péter*, *Fejér Ádám* és *Olasz Sándor* irodalomtörténészek.

■ Sokévi hallgatást tesz jóvá ez az emlékmű, hiszen a kommunista rendszer a katonasírokkra még a hősi halott felirátot sem engedélyezte – mondotta köszöntőjében *dr. Török Pál*, az alapítvány kuratóriumának elnöke, aki maga is részt vett a Szeged környéki harcokban. Az áldozatokra, akik között németek, románok, sőt britek is vannak, méltó monumentum fog emlékeztetni; erre a célra az önkormányzat tavaly kétféle millió forintot különített el. Mint *dr. Blazovich László*, a Csongrád megyei Levéltár igazgatója, a kuratórium tagja elmondotta, az emlékműre a magas költségek miatt az elesettek névsorát sokak kérésének ellenére sem tudják felvéteni, a teljes feltárára váró anyagból azonban pontos adatokkal kiegészített könyv készül.

A szakmai bíráló bizottság nevében *Prokai Gábor*, a Képző- és Iparművészeti Lektorátus főosztályvezetője ismertette az emlékműpályázat eredményét. A bizottság Popovics Lőrinc finoman lejtő drapériával szegett, egymástól eltolt

■ **Kétféle millió forint, és egy számlaszám**
■ **Popovics Lőrincé a megbízás**

Világháborús emlékmű készül

Popovics Lőrinc

tömbökből álló kettős kereszt tervét fogadta el, bizonyos méretcsökkentéssel. *Szathmáry Gyöngyi* és *Kligl Sándor* 30-30 ezer forintos, *Beliczay Mária* és *Bánvölgyi László* 20-20 ezer forintos pályaműjében részesültek. Mint elhangzott, a kivitele-

zéshez rendelkezésre álló kétféle millió forintot kívül különböző adományokból még félmillióra lehet számítani, de a nemes célra nyitott az alapítvány bankszámlája is (OTP, 665-37265-9).

■ A kuratórium eredményhirdetése után nyilatkozatra kértük *Popovics Lőrinc* szobrászművészt, a megítéző megbízás tulajdonosát.

■ **Gratulálunk, a szakmai zsűri és a közönség tetszését egyaránt elnyerte az emlékműterv. Számított rá?**

– Köszönöm, egy kicsit igen, hiszen, ha nem így kezdenék dolgozni, elveszne a munka vonzereje. Ez az elképzelés, a kettős keresztben a drapériás kapcsolat, a kőben kialakítandó felületekből lágyan előrehajló forma az utóbbi időben jellemző a munkáimra.

■ **Mi a véleménye a méretcsökkentésről, hiszen az emlékmű magassága így majd két méterrel lesz kisebb?**

– Én a helyszín megválasztásánál eltértem a kifrától, de úgy el kellett volna terelni a temető főútját. A kuratórium által javasolt helyen már nem indokolt az eredeti méret.

■ **Mikor kezd a munkát?**

– Most rögtön, hiszen a kuratórium javaslata alapján *Tarnai István* építésszel elkezdjük az új konstrukciós tervek kidolgozását. Hogy az emlékmű elkészül-e november elejére, az a szovjet emlékműből maradt kövek állapotától is függ, ez majd a vágásnál derül ki. Úgy gondolom, a művészi munkát a nyár végén elkezdhetem.

Panek József

Művész-közönség találkozó

A Szegedről elszármazott művész, Kubinyi Anna csodálatos színekben pompázó textiljeit már csak ma és holnap nézhetik meg az érdeklődők a Móra Ferenc Múzeum Képtárában. A vendégkönyv tanúsága szerint is nagyszerű tárlat zárása előtt, pénteken délután 3-kor a művésznővel is találkozhatnak mindazok, akiknek erre nem volt módjuk a megnyitón, s érdeklődésüket főkeltették a különleges textilképek.

(Fotó: Nagy László)

„Gyermekgyilkosságok” Cannes-ban

Egy magyar film szerepel az idén a cannes-i filmfesztiválon: Szabó Ildikó alkotása, a *Gyermekgyilkosságok* kapott meghívást a rendezők május 14-én kezdődő fesztiváljára.

A hivatalos versenyben, illetve az Egy bizonyos nézőpont elnevezésű „párhuzamos fesztiválon” az idén nincs magyar alkotás.

■ Muzsika, mozgás minden mennyiségben Búcsúzik a szabadtéri – a nézőtértől

Igazgatói válságok ellenére a szabadtéri vezetőinek muszáj más színházakkal tárgyalni, ha az újabb hagyományok és az anyagi szükségesség parancsai szerint egy-egy kőszínházzal közösen akarnak létrehozni produkciókat. Az igazgató – aki két éve a Szegedi Nemzeti Színház és a szabadtéri egyesített szervezetének élére pályázott – nem is hagyta ki az alkalmat, s előljáróban utalt arra, hogy az idei műsorból is három előadást a színházzal közösen lehetett volna létrehozni... Az együttműködés mindenképpen szükségessé válik, ha nem előbb, akkor, amikor eljő a szabadtéri történetében korszakos váltás: lesz új nézőtér. Mint köztudott, jövőre. Azt ugyanis szakszerűen kell tárolni; a mai vasmonstrum alatti-melletti nyári műhelyeket is el kell helyezni – azaz raktár és műhely szükségeltetik. A dorozsmai rossz állapotokat tekintve nemcsak a szabadtérnek, hanem a kőszínháznak is. Következtetés: remélhetni, hogy az ésszerűtlen ség diadalaként nem két különálló műszaki bázis épül majd...

A múltak és a jövő után – a jelen: az idén négy bemutató lesz, s az összesen öt produkciónak – mert egy estén kettő is megy – összesen 12 előadását láthatják a Dóm

A szokásosnál később, tegnap rendezte meg a szabadtéri igazgatósága az idei szezonról szóló tájékoztatót – talán kiegyenlítőképpen reprezentatív helyszínen, a Tisza Szálló tükörtermében. Szabadkozott is dr. Nikolényi István igazgató és mindenre adott magyarázatot: a helyszín a szállodatulajdonos művészetpártoló hajlandóságának köszönhető (s ha a költség „kiszámlázásra kerülne”, bizony laposodna a szabadtéri nem túl dudoros pénztárcája), a késésnek pedig több oka is van, köztük ugyanezen pénztárca tartalmával, valamint a nézőtérrel kapcsolatos bizonytalanságok. És azok a színházvezetői válságok, amelyek hol itt, hol ott, de rendre tárgyalásképtelen helyzetekbe hozzák az éppen válságból ki-, vagy befelé lábaló színházvezetőket. Minden akadály dacára: az idén utoljára a régi nézőtér, de várakozásteljesen ülhetünk – csupa zenés produkcióra várva.

téren. A szabadtérre teremtett opera, Verdi *Aidája* nyitja a sort július 17-én. Az Operaházal közösen létrehozott (ott decemberben lesz a bemutatója), olasz nyelvű előadás sztárjai részben a tavalyi Carmen főszereplőivel azonosak: a szegedieket az elmúlt nyáron pillanatok alatt meghódította Gail Gilmore és Mario Malagnini; mint az Operaházban, orosz énekművész, Anatolij Fokanov lesz Amonasro, Szendrői Csaba a címszereplő, Airizer Katalin a főpár. Két szegedi művész, Erdélyi Erzsébet és Szakály Péter kap szerepet a Nagy Viktor rendezte előadásban, melyet olasz karmester, Piergiorio Morandi vezényel.

Különleges lesz a Paraszte-

csület bemutatása, nemcsak azért, mert a Temesvári Opera produkciója lesz, hanem mert ezúttal nem a Bajazzókkal, hanem egy balettel megy együtt: Imre Zoltán – Márta István: Szent Antal megkísértése című művével debütál a Szegedi Balett a dóm előtti színpadon. A modern táncszínház és a misztérium egyféle szintézisét megvalósító, a megkísértett emberről komponált baletten a kísértő, a Sántán szerepében vendégművész lép fel: Szakály György.

A kétévenkénti nemzetközi néptáncfesztivál gálaműsorát ezúttal Diószegi László koreográfus jegyzi, s Rossa László zenéjére a szlovák, román, bolgár, horvát és magyar táncosok

adják elő a Mesemondó című játékot. A főszereplők a kitűnő énekművészek: Sebestyén Márta és Berecz András.

Lehár Ferenc klasszikus műve, a Cigányszerelmek kapja a legtöbb előadást: Vámos László rendező, mint hírlík, nagyszabású látványsszínházat tervez s az Operettszínházzal közös produkcióban a műfaj sztárjai lépnek fel – Maklár László zenei irányításával.

Kétféle gálát terveznek: egyik a hagyományos operagála lesz két Aida között, a másik pedig az utolsó előadás utáni, augusztus 22-i nagyszabású „nézőtérbúcsúztató” koncert. Ez utóbbi szervezéséhez összeállításához segítséget ígért a szülővárosában mindig szívesen szereplő világsztár, Tokody Ilona.

Balog József a Szabad Színházak Nemzetközi Találkozójáról tájékoztatót: a harmadszor megtartott, öt napos találkozó hat helyszínén 30 előadást, elsősorban mozgásszínházi és prózai produkciókat láthatunk. A nem hivatásos színházaknak ez a maga nemében egyedülálló alkalom egymás jobb megismerése mellett új közönségrétegekkel való találkozást is jelent, s viszont, sokféle nézői igény kielégítésére nyílik mód. A szabadtérrel együttműködésben, elsősorban személyes erőfeszítések és kapcsolatok eredményeként életre hívott különleges színházi fórum mindazonáltal nem nélkülözheti tovább a biztonságos hátteret. Balog József ezért, sokadszor, megismételte javaslatát a városi Színházi Alap létrehozására.

S. E.

Alapítványi kérdőjelek

A Csongrád megyei közgyűlés is bábkodott alapítványok születésénél. Az alapítványi célok megvalósulása, az alapítványok tevékenysége eltérő színvonalú – állapította meg a testület legutóbbi ülésén. A minősítés 17 alapítvány információjának esszenciája.

A megyei főügyesség a múlt évben elvégezte az alapítványok törvényességi vizsgálatát. Ennek eredménye: az alapítványok a kuratórium összeállításakor jobban ügyelnek a testület összetételére, hogy a tagok több, mint fele ne az alapító képviselője legyen. A kurariumi tagok számát növelte az „IANUA IN MUNDUM”, a *Milos Crnjanski*, a *Vagyonvédelmi*, a *Tisztatáj*, a *Modern Medicina*, a *Progress*, a *Komplex Termál Alapítvány*. Az ügyesség kifogása alapján több alapítványi alapító okiratát módosítani kellett, hogy az alapítványhoz csatlakozó természetes és jogi személyek ne rendelkezhesse az alapítót megillető jogokkal, így például kuratóriumi tagsággal.

Az alapítvány-alapítási ház egyik oka az volt, hogy az alapítvány támogatására szánt összeget levonhatták az adóalapból. Áni 1991-től a beföldi számközlő alapítványi eljárásra átadott pénzeszköz csak akkor vonható le az adóalapból, ha ahhoz előzetesen az adóhatóság hozzájárul. Az erről szóló igazolást az alapítvány adhatja ki, ha ezt neki az APEH engedélyezi. A megyei önkormányzathoz tartozó ala-

Az alapítvány-alapítási ház csillagodott. Most az alapítványok támogatása és működése körül dúlnak viharok.

pítványok többsége megkapta ezt az engedélyt. Három alapítvány – az Életkezdési, az IANUA IN MUNDUM, a Progress – alapító okiratban rögzített céljait az APEH nem minősítette közérdekűnek, így nem engedélyezte az adóteremtő igazolások kiadását.

Az alapítványok egy része – így például az *Ópusztaszer Árpád*, a *Modern Medicina*, a *Gazdaszöny és Gazdaképző*, a *Komplex Termál Alapítvány* – semmilyen érdemi tevékenységet nem végez. Igaz, a néhány száz ezer forintos alapítói tőke hiába kamatozik, a megjelölt célok megvalósításához kevés. Ezen alapítványokhoz nem vagy kevesen csatlakoztak. Ezen alapítványok tevékenységét – a megyegyűlés javaslata szerint – az illetékes kuratóriumoknak értékelniük kellene, s dönteni arról, hogyan dolgozhatnának jobban.

Kiemelkedő munkát végez – állapította meg a megyei közgyűlés – a *JATE Csillagvizsgáló*, az *Önkéntes Tűzoltó Egyesületek*, a *Technikai Fejlesztésért*, a *Fesztly-körkép*, a *Tisztatáj*, a *Progress*, a *Csongrád Megye Önkormányzataiért Alapítvány*. Jó úton halad az *Életkezdési*, a *Juratus* és a *Választásokért Alapítvány*.